

Aktivismе og luftkasteller i Eden, det seneste værk af islandske Auður Ava Ólafsdóttir

Var man begejstret for Pilgaard's Meter i sekundet, bliver man det nok også for Auður Ava Ólafsdóttirs nye roman Eden, skriver Signe Wolff Ravneberg. Udsnit af romanens forside.

Signe Wolff Ravneberg
09.07.2023

BØGER // ANMELDELSE – Den islandske forfatter Auður Ava Ólafsdóttir, der i 2018 vandt Nordisk Råds Litteraturpris for romanen *Ar*, har skrevet en ny prisvindende roman om en bemærkelsesværdig lavmælt islandsk lingvist, der under en MeToo-storm flygter fra byen til landet og håber at gøre bod for sit klimaaftryk ved at plante tusindvis af træer på den nærmest træløse ø. Fortællingen om, hvordan hun kæmper for at skabe sin egen Edens Have, er stærkt underholdende og oplysende, skriver Signe Wolff Ravneberg.

ROMAN: Eden

Forfatter: Auður Ava Ólafsdóttir

Oversat fra islandsk af Erik Skyum-Nielsen

Forlag: Batzer & CO. 268 sider. Udkom d. 12. juli 2023

Jeg ankom engang til Island med sejlskib og et ulykkeligt, skibbrudent forhold. Vi skulle kun være i Reykjavik i en dag eller to for at hente forsyninger, inden rejsen gik videre.

Men der var noget ved de islandske fjelde, de store, stille kæmper som tårner sig op i horisonten, som jeg havde svært ved at give slip på. Det var som om, de trak i mig, og at havet samtidig udstødte mig. Det blæste meget, og det var første gang efter at have tilbagelagt mange tusinde sømil, at jeg følte mig urolig for at sejle afsted.

Så det gjorde jeg ikke. Jeg blev. Jeg pakkede min køjesæk og begyndte at tomle mod nordkysten i håbet om at finde en gård at arbejde på. Nu skulle jeg mærke den faste klippegrund under mine fødder og jorden mellem mine hænder.

Skæbnen ville at jeg endte på en kvæggård øst for Sauðárkrókur, hvorfra man kunne se ned over gletsjerdalen og den fantastiske **mæandrerende** flod, Héraðsvötn. Her lærte jeg blandt andet at køre traktor af den ældste søn i huset, som dengang var 13 år gammel og ikke talte ret meget engelsk. Vi blev dog gode venner alligevel.

“Alba vil plante træer på sin grund. Hendes have skal i sandhed være en Edens Have, en grøn oase, hvor hun kan sidde under skyggen fra en trækrone og læse korrektur

Det var en både dejlig og livsomvæltende tid, og jeg kan nok heller ikke undsige mig, at jeg sidenhen har udviklet en forkærlighed for den islandske litteratur, som så ofte leder mine tanker tilbage på fjeldene og naturen og den ro, det gav mig at være der.

Af samme grund var jeg glad for at skulle anmelde *Eden* af Auður Ava Ólafsdóttir, som udkom for lidt siden i dansk oversættelse hos Batzer & Co. Ganske kort kan det siges: Heller ikke denne gang har den islandske litteratur skuffet mig.

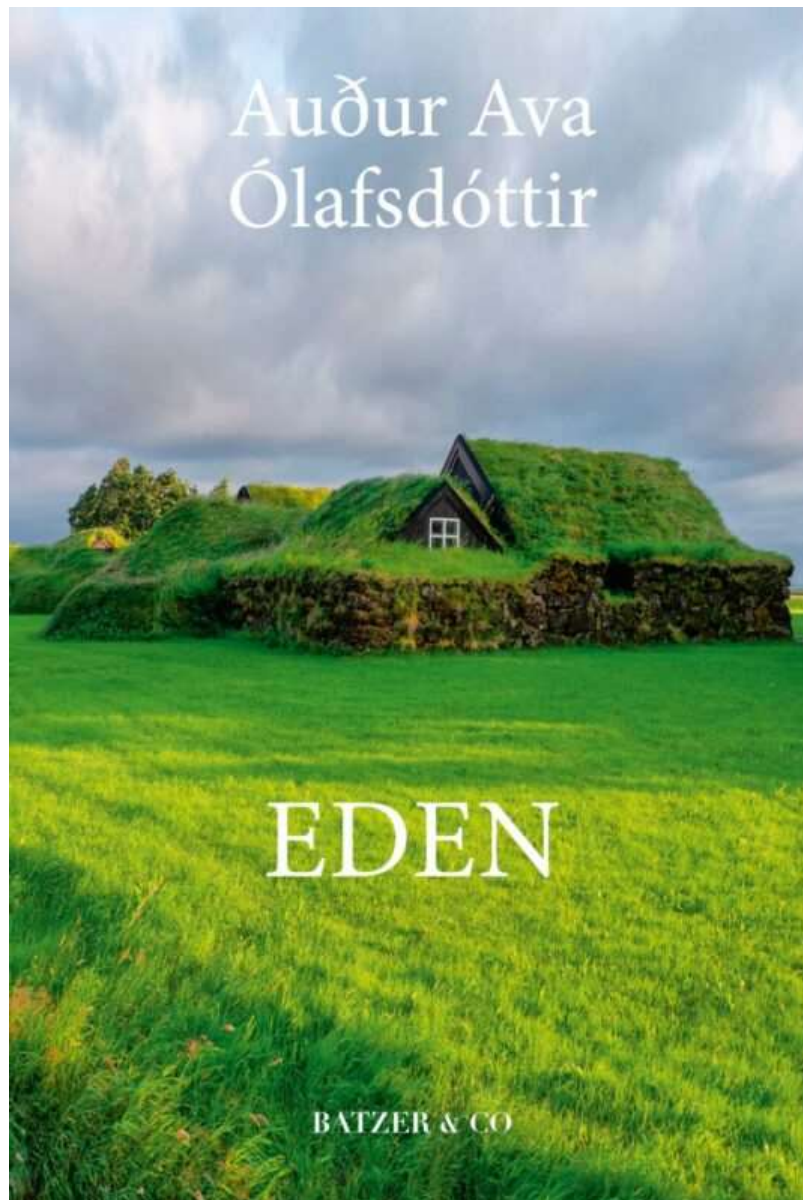
Tusindvis af træer

Eden handler om lingvisten Alba. Hun er datter af en berømt skuespillerinde, underviser på universitet i Reykjavik og er indblandet i en skandale på sidstnævnte, fordi en studerende, som hun engang havde et kortvarigt forhold til, nu vil udgive en digtsamling om deres relation, hvilket altså truer hendes stilling på universitetet.

Hvad Alba selv tænker om denne sag, finder man aldrig rigtig ud af. Men pludselig har hun købt et gammelt og kærlighedstrængende sommerhus med lyserøde klinker og et dertilhørende jordstykke, som hun trinvist flytter mere og mere ind i – mens hun dermed flygter mere og mere væk fra byen, universitet og digtsamlingen.

Her begynder det at handle om træer. Alba vil plante træer på sin grund. Hendes have skal i sandhed være en Edens Have, en grøn oase, hvor hun kan sidde under skyggen fra en trækrone og læse korrektur. Men den islandske natur er gold og barsk, så det er faktisk slet ikke så ligetil. Hvilke træer kan man plante, og hvor, hvordan og hvornår skal man gøre det?

Hun har vist også en idé om, at hun ved at plante disse træer kan kompensere for sit klimaaftryk. Med et estimat på 350 træer for hver flyrejse hun har taget, og seksten tilbagelagte flyrejser, når hun altså frem til, at hun skal plante 5600 træer på sin grund.

Eden blev hædret med “Den islandske boghandlerpris” som gives for årets bedste islandske roman (2022).

Her kan geografen i mig ikke lade være med at indvende, at dette både er en sød og tåbelig tanke, som store dele af den vestlige verden desværre har taget til sig, for

fossile udledninger kan aldrig erstattes med biologisk optag. De tilhører to forskellige kulstofkredsløb, og regnestykket er dermed et kunstigt og kapitalistisk påfund.

Men lad det nu ligge, for det er heldigvis ikke afgørende for bogens idé og charme, og mig bekendt har det paradisiske element ved en have heller aldrig været defineret af, hvorvidt denne optog CO₂ eller ej, men snarere dets sjælefredsindgydende virkning på den, der måtte opholde sig i den.

“Men hvor Stine Pilgaards Marie er en alt for snakkesalig mundfuld for de fåmælte, stoiske jyder, er lingvisten Alba ironisk nok en meget lidt meddelsom fortæller

Efterhånden som hun tilbringer mere tid i huset, bliver hun også mere og mere involveret i landsbyen, hvor de øvrige beboere tilsyneladende altid ved, hvad Alba tænker, før hun selv gør.

Al information ender nemlig hos Håkon, som bestyrer den lokale Røde Kors-butik, og tilsyneladende også selve lokalsamfundet. Håkon vil gerne vide, hvorvidt Alba har tænkt sig at skrive en bog, fordi elektrikereren Tryggvi en dag så nogle papirer på hendes bord, der godt kunne ligne en kladde, og senere om Alba har tænkt sig at dyrke og sælge squash, fordi hun på et tidspunkt vist havde nævnt for kassedamen Frida, at hun havde læst en nyhed om en kvinde, som det var lykkedes at dyrke squash i en urtepotte på en overdækket altan i en blok i Ísafjördur.

Lavmælt lingvist, stor fortæller

Undervejs i min læsning kom jeg til at tænke på Stine Pilgaards *Meter i sekundet*, og der er da også nogle fællestræk, blot med omvendt fortegn. I begge romaner flytter en kvindelig hovedkarakter fra byen og ind i et landmiljø og prøver at finde sig til rette dér.

Men hvor Stine Pilgaards Marie er en alt for snakkesalig mundfuld for de fåmælte, stoiske jyder, er lingvisten Alba ironisk nok en meget lidt meddelsom fortæller, og det er snarere folkene i landsbyen, der virkelig forsøger at komme ind på livet af hende.

Eden er en skøn roman, som berører et utal af samfundsaktuelle emner som MeToo, klima, flygtningekrise, kapitalisme, uddøende sprog

Ja, faktisk fortæller hun knap nok noget, men tænker bare en hel masse. Der er dog noget ved den underspillede humor og karakterskildringen, som går igen i de to, og jeg tror, at hvis man kunne lide *Meter i sekundet*, vil man også elske beskrivelsen af landlivet og islændingene i *Eden*.

Naturligvis er det i sidste ende sproget, der er omdrejningspunktet for fortællingen og dermed den tråd, der på elegant vis væver de forskelligartede temaer sammen. Gennem romanen fodres man direkte med sproglige observationer og etymologiske overvejelser fra Alba, og dertil indirekte med Auður Ava Ólafsdóttirs underspillede og humoristiske fortællestil, alt sammen til stor glæde for enhver, der måtte interessere sig for sprog eller blot holde af at læse en god bog.

Eden er Auður Ava Ólafsdóttirs syv romaner er udgivet i 33 lande. Foto: Batzer & CO

For eksempel påtaler Alba en række fænomener i samtidslitteraturen, som er svære ikke at opfatte som små metabemærkninger om *Eden* også:

“Hos romanforfattere har jeg på det seneste bemærket en øget tilbøjelighed til at blande fiktive tekster med faktuelle tekster med alle mulige slags oplysninger som hentes på nettet (...)”. Og den åbenlyse: “Når jeg tænker nærmere efter, har jeg faktisk ikke kunnet undgå at bemærke, at antallet af træer er vokset hurtigt i de manuskripter, som jeg har korrekturlæst her på det sidste, hvilket må kaldes en bemærkelsesværdig tendens hos forfattere, der er vokset op på en så godt som træløs ø.”

Eden er en skøn roman, som berører et utal af samfundsaktuelle emner som MeToo, klima, flygtningekrise, kapitalisme, uddøende sprog samt litteratur, og som til trods for dette alligevel føles som et åndehul at dykke ned i. Den er en fornøjelse at læse og kræver bestemt ingen forkærlighed for islandsk litteratur. *Eden* er elskværdig, oplysende og underholdende i sin helt egen ret.

Læs også Finn Wiedemanns anmeldelse af Karen Armstrongs bog, *Naturens hellige kraft*, [her](#).

Island

klimakrise

Nordisk Råds litteraturpris

Signe Wolff Ravneberg

Signe Wolff Ravneberg: Født i 1997 og stud.scient i geografi og geoinformatik ved Københavns Universitet. Hun har sejlet på de syv verdenshave, både som elev på Skoleskibet Danmark og styrmand på bramsejlsskonnerten Activ, arbejdet på en gård ...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

POV International

OM POV